

Betænkning

over

Forslag til lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m. v.

Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 17. marts 1978

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med arbejdsministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Desuden har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra

Dansk Arbejdsgiverforening,
 Danske Dagblades Forening og
 FTF, Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer.

Arbejdsministeren har i et samråd oplyst, at han ikke er fremmed over for, at der i konkrete tilfælde kan opstå problemer om, hvorvidt en stillingsbetegnelse går på både mandlige og kvindelige indehavere af stillingen, og ministeren har i denne forbindelse tilkendegivet, at der snarest efter lovens vedtagelse vil blive optaget forhandling med Danske Dagblades Forening med henblik på drøftelse af retningslinjer for annoncering i relation til § 6.

Arbejdsministeren er indstillet på, hvis der viser sig at være et praktisk behov herfor, at undersøge mulighederne for, at der i den første tid efter lovens ikrafttræden fares med lempe fra anklagemyndighedens side i disse sager, idet formålet med bestemmelsen naturligvis ikke er at straffe, men på bedst mulig måde at få gennemført ligebehandlingsprincippet ved ansættelser, uddannelser m. v.

Arbejdsministeren har endvidere efter forhandling med kirkeministeren oplyst, at det er hensigten i forbindelse med lovens ikrafttrædelse at udstede en bekendtgørelse i medfør af § 11, stk. 1, hvorefter præstestillinger i folkekirken eller dertil svarende stillinger inden for trossamfund undtages fra lovens område.

Arbejdsministeren har endelig over for udvalget understreget, at det udelukkende er af lovtekniske grunde, at § 11, stk. 2, om positiv særbehandling fremtræder som en undtagelsesregel, samt at det er regeringens hensigt at anvende bestemmelsen på alle de områder, hvor det kan fremme den reelle ligestilling mellem mænd og kvinder. Arbejdsministeren vil derfor hilse alle initiativer og ideer på dette vigtige område velkommen.

På baggrund heraf indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, centrumdemokraternes og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) vender sig skarpt imod lovforslaget, fordi det vil påføre tilværelsen nye meningsløse restriktioner blot for at tilfredsstille nogle teoretiske skrivebordsbehov.

Vedrørende EF-direktivet af 9. februar 1976 henviser mindretallet til den i betænkningen over forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m. v. (L 149) fremførte kritik.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) udtaler følgende:

Med sit omfattende ændringsforslag ønsker mindretallet at påpege de svagheder, som er indeholdt i regeringens lovforslag.

Erfaringer såvel her fra landet som fra udlandet viser, at en neutral lovgivning om ligestilling ikke medfører en reel ligestilling. Således viser det sig, at ligeløn mellem mænd og kvinder ikke har fundet sin løsning til trods for en lovgivning herom i 1975 og til trods for, at flere overenskomster har bestemt herom.

Mindretallet har derfor en begrundet frygt for, at nærværende regeringsforslag vil medføre status quo i kvindernes kamp for ligestilling. Dette er imødegået med et ændringsforslag, som giver kvinderne en positiv særbehandling, og som indebærer, at diskriminering er forbudt, samt at bevisbyrden for eventuel diskriminering pålægges arbejdsgiverne.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved 2. behandling.

Et *femte mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Ole Henriksen (SF), tiltrådt af et *andet mindretal* (Kurt Hansen (VS)):

Til teksten

1) *Teksten* (§§ 1-14) udgår og erstattes af følgende:

»§ 1. Diskriminering af kvinder er forbudt.

Stk. 2. Ved diskriminering forstås i denne lov handlinger, som stiller kvinder dårligere end mænd på grund af deres køn. Dette gælder såvel direkte som indirekte diskriminering, navnlig under henvisning til graviditet eller til ægteskabelig eller familiemæssig stilling. Ligeledes anses det som diskriminering, hvis en handling faktisk virker således, at kvinder på urimelig måde stilles dårligere end mænd.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse i det omfang, et tilsvarende forbud mod diskriminering følger af kollektiv overenskomst.

§ 2. For at forbedre kvindernes ligestilling og dermed fremme ligestillingen mellem kønnene påbyder arbejdsministeren efter indhentet udtalelse fra ligestillingsrådet og det ministerium, hvorunder spørgsmålet hører, særlige foranstaltninger og giver kvinderne særlige rettigheder.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan inden for nærmere afgrænsede områder bestemme, at afgørelse i henhold til stk. 1 træffes af den minister, hvorunder det pågældende område hører.

§ 3. Ingen arbejdsgiver må diskriminere kvinder ved ansættelse i stillinger. Dette gælder også ved forflytninger og forfremmelser.

§ 4. Ingen arbejdsgiver må diskriminere kvinder for så vidt angår adgang til erhvervsvejledning, erhvervsuddannelse, erhvervs-mæssig videreuddannelse og omskoling.

Stk. 2. Forbud mod diskrimination gælder også for enhver, der driver vejlednings- og uddannelsesvirksomhed som nævnt i stk. 1.

§ 5. Ingen arbejdsgiver må diskriminere kvinder for så vidt angår arbejdsvilkår. Dette gælder også ved afskedigelse.

§ 6. Forbud mod diskrimination gælder også for enhver, der fastsætter bestemmelser og træffer afgørelse om adgang til udøvelse af et selvstændigt erhverv. Dette gælder også enhver, der fastsætter bestemmelser og træffer afgørelse om erhvervsuddannelse m. v. og om vilkår for udøvelse af et sådant erhverv.

§ 7. Det må ikke ved annoncering angives, at der til ansættelse eller erhvervsuddannelse m. v. alene søges eller foretrakkes mænd, medmindre den pågældende stilling ifølge sin natur kun kan bestrides af mænd.

§ 8. Bestemmelser i aftaler og i virksomheders reglementer m. v., som er i strid med §§ 3-6 er ugyldige. Dette gælder også bestemmelser i vedtægter m. v. for selvstændige erhvervsdrivende.

§ 9. Kvinder, hvis rettigheder er krænkede ved overtrædelse af §§ 3-6, kan tilkendes en godtgørelse, medmindre arbejdsgiveren sandsynliggør, at der ikke foreligger diskriminering.

Stk. 2. Det samme gælder personer, der afskediges under barselorlov.

§ 10. Afskediges en lønmodtager, fordi denne har klaget over diskriminering efter §§ 3-6, skal arbejdsgiveren betale godtgørelse, medmindre denne sandsynliggør, at der ikke foreligger diskriminering.

Stk. 2. Godtgørelse efter stk. 1, der ikke kan overstige 26 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse, hvor forbud mod diskriminering følger af kollektiv overenskomst, men hvor der ikke i overenskomsten gives den pågældende adgang til godtgørelse for afskedigelse, der ikke er rimeligt begrundet i lønmodtagerens eller virksomhedens forhold. Kravet behandles ad fagretlig vej.

§ 11. Afkald på rettigheder efter denne lov er ugyldige.

§ 12. Overtrædelse af §§ 3-7 straffes med bøde.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab el. lign., kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 13. Loven træder i kraft den 1. juli 1978.

Stk. 2. § 8 finder også anvendelse på aftaler, reglementer og vedtægter m. v., som er indgået eller oprettet inden lovens ikrafttræden.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne.«

Til § 1

Af et *mindretal* (Lawaetz (FP), Voigt (FP), Grethe Fenger Møller (KF) og Ninn-Hansen (KF)):

2) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Enhver person har uanset køn og ægteskabelig stilling ret til at råde over sine indtægter og formueandele og skal af myndighederne også i beskatningsmæssig hense-

nde betragtes som indehaver og erhverver af disse.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

Til § 13

Af et *mindretal* (Lawaetz (FP) og Voigt (FP)):

3) Paragraffen affattes således:

»§ 13. Loven træder i kraft den 1. juli 1978, idet § 6 dog først træder i kraft den 1. juli 1979.

Stk. 2. Såfremt ansøgning om dispensation efter § 11, stk. 1, indsendes til vedkommende minister inden en måned efter den pågældende lovs ikrafttræden, finder §§ 2-6 først anvendelse på det pågældende område fra det tidspunkt, ansøgningen afslås.

Stk. 3. § 7 finder også anvendelse på aftaler, reglementer og vedtægter m. v., som er indgået eller oprettet inden lovens ikrafttræden.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Bemærkninger til de enkelte paragraffer i forhold til det fremsatte lovforslag

§ 1, stk. 1, er ny formulering. Stk. 2 erstatter lovforslagets § 1, stk. 2, dog udgår ordene »forskelsbehandling« og erstattes af: »diskriminering«. Stk. 3 svarer til lovforslagets stk. 3.

§ 2, stk. 1, er ny formulering af lovforslagets § 11, stk. 2. Stk. 2 svarer til lovforslagets § 11, stk. 3.

§ 3 er ny formulering af lovforslagets § 2.

§ 4, stk. 1, er ny formulering af lovforslagets § 3, stk. 1, og stk. 2 er ny formulering af lovforslagets § 3, stk. 2.

§ 5 er ny formulering af lovforslagets § 4.

§ 6 er ny formulering af lovforslagets § 5.

§ 7 er ny formulering af lovforslagets § 6.

§ 8 svarer til lovforslagets § 7, dog erstattes »§§ 2-5« med: »§§ 3-6«.

§ 9, stk. 1, er ny formulering af lovforslagets § 8. Stk. 2 er ny formulering.

§ 10, stk. 1, svarer til lovforslagets § 9, stk. 1, dog erstattes »ligebehandling efter §§ 2-4« med: »diskriminering efter §§ 3-6«. Stk. 2

svarer til lovforslagets § 9, stk. 2. Stk. 3 svarer til lovforslagets § 9, stk. 3; dog erstattes »pligt til ligebehandling« med: »forbud mod diskrimination«.

§ 11 svarer til lovforslagets § 10.

§ 12, stk. 1, svarer til lovforslagets § 12, stk. 1, dog erstattes »§§ 2-6« med: »§§ 3-7«. Stk. 2 svarer til lovforslagets § 12, stk. 2.

§ 13, stk. 1, svarer til lovforslagets § 13, stk. 1. Stk. 2 svarer til lovforslagets § 13, stk. 3, dog ændres »§ 7« til: »§ 8«.

§ 14 svarer til lovforslagets § 14.

Til nr. 2

En reel ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet er illusorisk, såfremt der ikke sker en total ophævelse af sambeskatningen. Bestemmelser i skattelovgivningen, der strider mod den nævnte rådighedsret, skal derfor fjernes. Efter forudgående forberedelse i ligestillingsrådet skal lovforslag herom fremsættes inden udgangen af oktober 1978.

Et mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) tager dog afstand fra, at lovforslaget skal forberedes i ligestillingsrådet.

Til nr. 3

Mindretallet finder de af Danske Dagblades Forening fremsatte synspunkter med hensyn til en overgangsperiode vedrørende annoncerestriktionerne så vægtige, at disse under ingen omstændigheder bør træde i kraft i det første år. Det findes ikke tilstrækkeligt, at arbejdsministeren har udtalt, at han er »indstillet på, hvis der viser sig at være et praktisk behov for en længere omstillingsperiode end den ovenfor nævnte, at undersøge mulighederne for, at der i den første tid efter lovens ikrafttræden fares med lempe fra anklagemyndighedens side i disse sager«.

Det må være lovgivningsmagten, der udfærdiger en teknisk ordentlig lov, og ikke borgerne, der skal stå med hatten i hånden og håbe på, at politi og anklagemyndighed vil være så venlige i det enkelte tilfælde at knibe øjnene i over for lovens krav.

Bakholt (S) Niels V. Andersen (S) Hans Jørgen Jensen (S) Søren B. Jørgensen (S)

Risgaard Knudsen (S) fmd. Hans Carl Nielsen (S) Bolvig (RV) Jens Peter Jensen (V)

Johan Philipsen (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfmd. Ninn-Hansen (KF)

Melchior (CD) Voigt (FP) Lawaetz (FP) Hjortlund Christensen (DR)

Ole Henriksen (SF) Kurt Hansen (VS)

Partierne DKP, KrF og EP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.